

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

**(10/108, 155, 156, 157, 158, 159, 160) ESAS NO'LU
BİLGİ TOPLUMU OLMA YOLUNDA BİLİŞİM
SEKTÖRÜNDEKİ GELİŞMELER İLE
İNTERNET KULLANIMININ BAŞTA
ÇOCUKLAR, GENÇLER VE AİLE YAPISI
ÜZERİNDE OLMAK ÜZERE SOSYAL
ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI AMACIYLA
KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI
KOMİSYONU**

TUTANAK DERGİSİ

11 Nisan 2012 Çarşamba

**(10/108, 155, 156, 157, 158, 159, 160) ESAS NO'LU BİLGİ TOPLUMU
OLMA YOLUNDA BİLİŞİM SEKTÖRÜNDEKİ GELİŞMELER İLE
İNTERNET KULLANIMININ BAŞTA ÇOCUKLAR, GENÇLER VE
AİLE YAPISI ÜZERİNDE OLMAK ÜZERE SOSYAL ETKİLERİNİN
ARAŞTIRILMASI AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI
KOMİSYONU**

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

11 Nisan 2012 Çarşamba

----0----

K O N U

Sayfa

İnternet Kullanımı hakkında

1:23

İÇİNDEKİLER

İİ

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:23

Prof. Dr. Hasan Hüseyin ÇEVİK (Polis Akademisi Başkan Yardımcısı)	1:3, 8:9, 11:12, 14:15, 16, 18, 19, 20, 21, 22
Reşat DOĞRU	Tokat 2, 8, 9:10, 11, 20, 22, 23
Yrd. Doç. Dr. Osman DOLU (Polis Akademisi Öğretim Üyesi)	3:8, 9, 10:11, 12, 14, 15, 16, 19, 20, 21
Sermin BALIK	Elazığ 12, 13, 19, 20
Haydar AKAR	Kocaeli 13:14, 18, 22, 23
İlhan YERLİKAYA	Konya 15
Yıldırım M. RAMAZANOĞLU	Kahramanmaraş 16:19, 20, 21:22, 23
İdris ŞAHİN	Çankırı 21, 22

Açılma Saati: 14.19

Kapanma Saati: 15.35

11 Nisan 2012 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.19

BAŞKAN : Necdet ÜNÜVAR (Adana)

BAŞKAN VEKİLİ : Yıldırım M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş)

SÖZCÜ: İlhan YERLİKAYA (Konya)

KÂTİP : Erdal AKSÜNGER (İzmir)

(Oturum, Komisyon Sözcüsü İlhan Yerlikaya tarafından açılmıştır)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Başkanımız şu anda canlı yayında, bir Adana televizyonuyla canlı bağlantı yaptı, biraz gecikecek. “Siz başlayın, ben de geliyorum.” dedi. Selamları var.

Bildiğiniz gibi, İnternet’le ilgili ve ilişkili kurumları dinliyoruz. İnternet Araştırma Komisyonumuz bir süreden bu faaliyeti yürütüyor ve bu arada da basını da çağırıyoruz farkındalık yaratmak için, konuyla ilgili haberleri iletinler diye, onlar da burada bulunuyorlar.

Bugün de Sayın Profesör Doktor Hasan Hüseyin Çevik Bey’i dinleyeceğiz, Polis Akademisi Başkan Yardımcısı kendisi ve bir de yine Polis Akademisi Öğretim Üyesi Osman Dolu Bey’i dinleyeceğiz inşallah. Başlayalım diyoruz, Necdet Bey birazdan gelecek.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Efendim, teşekkür ediyorum.

Bendeniz, Profesör Doktor Hasan Hüseyin Çevik. Polis Akademisi Başkan Yardımcısıyım eğitimden sorumlu, arkadaşımız Yardımcı Doçent Doktor Osman Dolu, bizim suç önleme merkezinde görevli arkadaşımız.

Tabii, malumunuz, suçu önleme ve suçla mücadele, suçun takibi devletin temel varlık nedenlerinden bir tanesi. Bu da kolluk marifetiyle yapılıyor. Polis teşkilatı da Türkiye’deki en önemli kolluk birimi sayılabilir. Bir yönüyle Polis Akademisi bir devlet üniversitesi statüsünde. Fakültesiyle, polis meslek yüksekokullarıyla, enstitüsüyle işte temel ön lisanstan, lisansüstü eğitime kadar temel eğitim vermekte. Bunun dışında, yaklaşık üç dört yıldır çok önemli bir oluşum gerçekleştirdik ve araştırma merkezleri açtık. Bunlardan bir tanesi de Suç Önleme Araştırma Merkezi. Bunun dışında, güvenlik yönetimi, güvenlik eğitimi, uluslararası suçlarla mücadele ki, her yıl konferans düzenliyorlar, istihbaratla ilgili araştırma. Yani sekiz civarında araştırma merkezimiz var, trafik de dâhil. Suç Önleme Araştırma Merkezimiz bunlardan bir tanesi. Suçun oluşmadan önlenmesini amaçlayan ve bu nokta da her türlü proje, araştırma yönüyle polis teşkilatına ve diğer kolluk birimlerine destek vermek üzere oluşturuldu. Arkadaşlarımız iyi seviyede ve büyük TÜBİTAK projelerine imza attılar. Bu yönüyle hakikaten önemli bir gelişme sağladık. Tabii, Medisimizin böyle bir konuyu araştırıyor olması da bizi sevindirdi ve bu konuda da bizim de bir katkımız olması düşüncesiyle arkadaşlarımızın hazırladığı proje önerisini biraz sonra Osman Bey size takdim edecek. Bu konuda destek bulursak arkadaşlarımız her türlü araştırma ve geliştirme çalışmasını gerçekleştirip size arz edecekler.

Tabii, Polis Akademisiyle ilgili ben öncelikle talep olursa sorulara cevap verebilirim, eğitim anlamında tabii kastediyorum. Onun dışındaki, projeye ilgili sunumumuzu Osman Bey bu işin öncüsü, arkadaşları da hazırladı bu konuda ama tabii, önce size takdim noktasında ben ilk sözü kendisine bırakmak istiyorum ama diğer noktalarda da eğer sorunuz olursa başka ne tür çalışmalar yapabileceğimizle ilgili biz eğitimden sorumlu Başkan Yardımcısı olarak her türlü katkıya hazır olduğumuzu, Meclisimizin emirleri doğrultusunda her türlü araştırmayı yapabileceğimizi, bu kapasiteye sahip olduğumuzu... Çünkü 50'nin üzerinde yurt dışında eğitim görmüş öğretim üyemiz var. Bunlardan yaklaşık 20 tanesi profesör, 15 kadar doçentimiz ve 20 kadar da yardımcı doçentimiz var. Alanlarında güvenlik odaklı olmak üzere hukuk, yönetim alanlarında uzmanlarımız var. Ayrıca, teşkilatımız da büyük bir laboratuvar bizim için. Biz her türlü yapabileceğimiz ne varsa desteğe hazırız.

Saygılarımı sunarım.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Bir soru sorabilir miyim Başkanım?

BAŞKAN – Buyurun.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Yanlış anlamadıysam “araştırma merkezleri var” dediniz. Yani araştırma grupları mı var şu anda sizin orada?

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Hayır efendim, bizde ayrıca araştırma...

REŞAT DOĞRU (Tokat) – “Araştırma kurumu” dediniz, yanlış mı anladım?

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Araştırma merkezlerimiz var. Osman Bey, Suç Önleme Araştırma Merkezinde çalışıyor arkadaşımız.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Kaç tane araştırma merkeziniz var?

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Şu anda 10 tane kurduk ama fiilî olarak çalışan 7 tanesi var. Güvenlik Eğitim Araştırma Merkezi, güvenlik üzerine temel eğitim ve hizmet içi eğitim programlarıyla ilgili projelere imza atıyor polis eğitimini daha geliştirmeye yönelik. Bunun dışında, İstihbarat Araştırma Merkezimiz var, onunla ilgili konferanslar düzenliyor. “UTSAM” dediğimiz Uluslararası Terörizm ve Sınır Ötesi Suçlar Araştırma Merkezimiz var. Antalya’da üç yıldır uluslararası konferanslar düzenliyor, bunun yanında raporlar hazırlıyor. Trafik Araştırma Merkezimiz var. Yine Suç Önleme Araştırma Merkezimiz var, Kriminal Araştırma Merkezimiz var.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Araştırma merkezinin raporları yani halka açık mı? Bunu mesela bize verebiliyor musunuz, alabilecek miyiz bundan?

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Biz tabii, size birer takım sonuçlanan raporlarımızı takdim ederiz. Biz kamuoyuna da yayınlıyoruz, Polis Akademisi yayınları olarak çıkarıyoruz.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Trafik Araştırma Merkeziyle ilgili var mı?

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Trafik Araştırma Merkeziyle ilgili bir baktıralım, elimizdeki bütün yayınları biz size intikal ettirelim efendim. Yani

Polis Akademisi yayınları olarak biz ayrıca da kamuoyuna sunuyoruz sonuçlarımızı eğer gizlilik konusu yoksa yani yoksa diğer şekilde bakanlık ve Meclisimize ilgili olması durumunda takdim ediyoruz çalışmalarımızı.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Teşekkür ederim.

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. OSMAN DOLU – Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygıdeğer üyeleri, değerli uzmanlar ve basın mensupları; öncelikle yüce Meclis çatısı altında böylesine önemli bir konunun ele alınması bizim için gerçekten de gurur verici, onur verici bir konu ve bu arada, biz de bu alanda yapmış olduğumuz çalışmalarımızı, bilgilerimizi, donanımımızı her şekilde Meclisimizin emrine sunmaktan dolayı da gurur duyuyoruz.

Bugün size sunumunu yapacağım konu aslında epey uzun, bir sürü slayt var ama bazılarını hızlı geçeceğim.

Teknolojiyi genel olarak İnternet, bilişim olarak da ifade ediyoruz. Teknoloji ve çocuk konusu bizim için gerçekten de hassas bir konu. Son beş yılda çocuklarla ilgili, çocukların ceza, adalet sistemi içerisinde fail, mağdur ve diğer şekillerde aldıkları roller, nasıl bir muameleye tabi tutulduklarıyla ilgili çeşitli araştırmalar yapmaktayız. Suç faaliyeti araştırmaları, suç mağduriyeti araştırmaları... Az önce dağıtılan, elinizde gördüğünüz kitaplar da 2012 Mart ayı itibarıyla yeni bitirdiğimiz bir araştırmamızın ürünü. Kitap İngilizce olarak çıktı, yalnız, bu dönemin sonuna kısmet olursa Türkçesini de hazırlamaya çalışıyoruz, yetiştirmeye çalışıyoruz. Dolayısıyla, çocuk konusu biz için öncelik. Araştırma merkezlerimiz açısından da çocuk konusu her zaman için bir öncelik olmaya devam ediyor.

Bizim yaptığımız faaliyetler kapsamında teknoloji kullanımı ve çocuk, aile ve bu teknoloji kullanımının kontrolsüz bir şekilde toplumumuzda yaygınlaşması, yayılması bu teknoloji konusunda yeterli bilgi ve donanımın edinilmeden, kazanılmadan bu teknolojilerin

hayatımızın içine girmesiyle ne tür riskler ve tehlikeler oluşturabildiğiyle ilgili sizlere bugün özet bir bilgi arz edeceğim.

Takdim planını arz etmek istiyorum: Öncelikle, bilgisayar, İnternet ve bilişim teknolojilerinden kısaca bahsedeceğim. Ardından, İnternet, suç ve sosyal riskler konusuna değineceğim. Sonra, “siber suçlar” başlığı altında ele alınabilecek konuları sıralayacağız. Sonra, şiddet ve cinsel içerikli video oyunları ve İnternet üzerinden erişim sağlanan çeşitli oyunlarla ilgili bilgi sunacağız ve bunun neticesinde de gerçekten de önemli bir ihtiyaç olarak ülkemizde kendisini hissettiren ulusal çaplı bir araştırma yapma arzusunda olduğumuzu ve bunu gerçekleştirmek istediğimizi de size ifade edeceğiz.

“İnternet, Suç ve Sosyal Riskler” başlığını tercih etmemizin sebebi, İnternet gerçekten kontrolsüz bir şekilde hayatımıza girdi. Özellikle 1980’lerden sonra tüm dünyada yayılarak hayatımızın her aşamasına nüfuz eden İnternet bir yandan hayatımızı kolaylaştırırken bir yandan da suç işleme niyetinde olan insanların gerçekten de işlerini kolaylaştırdı. Öyle ki suç işleme niyetinde olan insanlar çoğu zaman kolluğun da önünde gidiyorlar. Evet, özellikle 1990’lardan sonra İnternet suçları kendisini iyice hissettirmeye başladı ve geometrik bir şekilde âdeta roketleyerek hızlı bir tırmanış gösterdi ve daha önce hiç görülmediği bir şekilde tüm toplumu etkilemeye başladı.

İnternet, sanal dünya gerçek dünyadan farklı olarak pek çok özelliği bünyesinde barındırıyor. Bunlardan birisi, sanal ortamda gözle görünür bir devlet anlayışı yok, ulusal sınırlar yok, gezen polis devriyeleri yok, devlet otoritesi yok. Yapılan her şey anonim, hiç kimse kimseyi görmüyor. İki insan yan yana iki bilgisayardan girse ne yaptığını kimse görmüyor. Dolayısıyla bu anonimlik, bu hiç kimsenin birbirinden haberinin olmayışı durumunda bir çeşit anomi, kuralsızlık durumu oluşturuyor ve İnternet'in ciddi anlamda düzenlemeye ihtiyacı oluyor. Özellikle konu çocuklar olduğu zaman çocukların gerçekten de sahipsiz bırakılmaması gerektiği konusunu gündeme getiriyor. Özellikle İnternetle birlikte, gelişen bilişim teknolojileriyle birlikte normal şartlarda daha önceden işlenmesi mümkün olmayan suçlar işlenebilir hâle geliyor, daha önceden hiç var olmayan suçlar gündeme geliyor. Geleneksel olarak işlenen suçlar, artık, bilişim ortamında, sanal ortamda, birlerin ve sıfırların dünyasında çok daha rahat bir şekilde işleniyor. Artık, insanların yüzünü maskeyle kapatması, işte gözüne kimliğini gizleyecek siyah bir bant takması gerekmiyor filmlerde, çizgi filmlerde gördüğümüz gibi. Öyle karikatürize ediliyor sürekli. Artık, ekranlarının başından insanlar, suçlular dünyanın öbür ucuna ulaşarak bu suçları işleyebiliyorlar.

“Başlıca İnternet suçları neler?” diye baktığımızda; devlet, hükûmet ve şahıslara ait bilişim sistemlerine yetkisiz erişim ve veri kopyalama ve değiştirme faaliyetleri “hacking” olarak ifade ediliyor, bunlar var, İnternet dolandırıcılığı var. Kredi kartı sahteciliği ve dolandırıcılığı var ki gerçekten bu konu oldukça önemli ve ciddi boyutlara ulaşmış durumda. Buna bağlantılı olarak siber terörizm, siber vandalizm ve çocuk pornografisi en önde gelen İnternet suç türleri olarak karşımıza çıkıyor.

Bilişim teknolojilerinin çocuklarımız üzerinde oluşturduğu, aileler üzerinde oluşturduğu yıkıcı ve olumsuz etkileri iki başlık altında ele almak istiyoruz. Birincisi siber suçlar, ikincisi de şiddet ve cinsel içerikli video oyunları. “Siber suçlar” dediğimiz zaman, çoğu zaman İnternet'i bir suç ortamı olarak, çocuklarımızın mağdur ya da fail olabileceği bir ortam olarak değerlendirmiyoruz. Özellikle son birkaç yıldır gündemimize gelen İnternet'ten ödev yapma durumları -ilköğretim çağındaki çocuklar için- çocuklarımızı giderek daha fazla bir şekilde İnternet'in kucağına itiyor. Çocuklarımız daha çok kitaplardan uzaklaşıyor, kütüphanelerden uzaklaşıyor. Aileler çoğu zaman bilgisiz ve bilinçsiz oldukları bir teknolojiyi evlerinin içine kadar alıyorlar. Bu anlamda çocukların ders yaptığını zannediyoruz, araştırma yaptığını zannediyoruz, işte masum oyunlar oynadığını, araştırmalar yaptığını zannediyoruz. İşte “Facebook'ta bir iki arkadaşı var, ne var ki.” falan diyoruz. Ama peki gerçekten de bunlar mı oluyor İnternet'te? Çocuklarımız İnternet'te gerçekten yalnızca bunları mı yapıyorlar? İnternet'in bir de aydınlık sokaklarının olduğu kadar karanlık sokakları da oldukça fazla. Örneğin, akşam vakti çocuğunuzla bir yere doğru gidiyor olun, elinden tuttuğunuzu düşünün. Karanlık bir sokakta çocuğunuz o sokağın ucundaki bir oyuncağa, bir şeye gitmek istiyor. Normalde gönderir misiniz o karanlık dehlize? Göndermezsiniz ama İnternet'in başında çocuklarımızı saatlerce, günlerce yalnız bırakabiliyoruz dolayısıyla pek çok risk var. Şimdi, “Bu riskler neler?” dediğimizde Türkiye'deki veriler gerçekten bu anlamda sınırlı, sınırlı olduğu için de gelişmiş dünya ülkelerinden, özellikle Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa gibi ülkelerden vereceğim istatistiklerle bu konuyu aydınlatmaya çalışacağım. Çünkü İnternet teknolojileri, bilişim teknolojileri bizlerin de hayatının içine girdikçe bizlerdeki riskler de o ülkelerdekine benzer bir şekilde katlanacak. Bizdeki bilişim okuryazarlığı oranındaki düşüklük ve bu anlamda teknolojileri bilinçsiz kullanma

bilakis bu riskleri katlayıcı bir etki gösterecek. Örneğin, Amerika Birleşik Devletleri'nde düzenli olarak İnternet'e bağlanan her 5 ergenden 1'i İnternet üzerinden kendisine son derece baştan çıkarıcı cinsel davetlerin geldiğini bildirmiştir ve bu cinsel davetler, cinsel içerikli materyal, bazen cinsel içerikli konuşma, bazen işte kamera karşısında üstünü başını çıkarma, bazen de hatta dışarıda fiziksel olarak faille buluşmak neticesiyle çocuğun mağdur olması hiç beklenmeyen, istenmeyen olayların olması şeklinde bile kendisini gösterebilmektedir. İnternet erişimi olan çocukların yüzde 25'i o ya da bu şekilde pornografik içeriğe maruz kalmaktadır, yüzde 25 çok ciddi bir orandır ve bunun aileler çoğu zaman farkına bile varamamaktadır. Yapılan araştırmalar gelişmiş Batı ülkelerinde, Amerika Birleşik Devletleri'nde, evlerinde İnternet erişimi olan ailelerin yalnızca üçte 1'inin bir filtreleme ve engelleme programı kullandığını göstermektedir ve çocukların enteresan bir şekilde yüzde 75'i tamamen gönüllü olarak, kendisi isteyerek kendilerine ait ve ailelerine ait özel bilgileri, kredi kartı bilgilerini, adres bilgilerini hiç bilmedikleri, tanımadıkları kişilere verebilmektedir yani çocuklar, bu gelişmemişlikleri, psikolojik olarak hamlıkları, olgunlaşmamışlıklarından dolayı çok rahat bir şekilde suistimal edilmekte ve hiç olmayacak hadiseler meydana gelmektedir. Daha dünkü okuduğum bir hadiseyi size ifade etmek istiyorum: İngiltere'de bir çocuk... Facebook'ta "farmville" adı verilen bir tarla oyunu. Normalde bu oyun gayet ücretsiz bir oyun yani para falan gerekmiyor ama işte "Ben burada tarla satın alayım, ağaç satın alayım." falan gibi çocuğu bir şekilde manipüle etmişler. Tam 1.000 euroyu çocuk on dakika içinde harcamış annesinin kredi kartını vererek, yani çok kolay bir şekilde çocuklar kanabiliyor.

BAŞKAN – Türkiye'de mi?

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DÇ. DR. OSMAN DOLU – İngiltere'de olmuş efendim.

İnternet ortamında kendisine cinsel içerikli mesaj gelen, taciz edilen ve baştan çıkarılan çocuklardan yalnızca dörtte 1'i durumu ailesine veya bir yetişkine bilgi vermekte. Çoğunlukla çocukların maruz kaldığı cinsel taciz, saldırı, her türlü baştan çıkarma veya buluşma teklifleri, vesaire, 4 olaydan yalnızca 1'i aileye intikal ettirilmekte, 3'ü tamamen gizli kalmakta. Son bir yıl içerisinde her 33 çocuktan 1'i içeriği son derece ciddi ve baştan çıkarıcı cinsel tacizlere maruz kalmıştır ve mesajlarda saldırgan, çocuğa buluşma teklif etmiş, telefonla görüşmeye ikna etmiş ve kendisine istediğini yapma karşılığında postayla çeşitli hediyeler göndermiş ve bunları başarmış, yani 33 çocuktan 1'isi net bir şekilde mağdur olmuş. İnternet üzerinde gerçekleşen tüm saldırıların yüzde 77'sinin kurbanını 14 yaş ve üzeri kişiler oluşturur ve bunların geriye kalan yüzde 22'sinde ise hedef 10 ila 13 yaş arası. Yani bunu 18 yaş altı gibi düşünsək neredeyse yüzde 40 civarı, yarıya yakın bir oranı ifade ettiğini görüyoruz.

"İnternet suçları" deyince ne anlamak lazım? Öncelikle birincisi, yalnızca İnternet ortamında, bilişim ortamında, birlerin ve sıfırların dünyasında işlenebilecek suçları anlamak lazım. İkincisi de geleneksel suçların İnternet'e taşınmış versiyonlarını anlamak lazım. Yani "bilişim suçu", "İnternet suçu" deyince yalnızca gerçekten de İnternet suçunu anlamamak lazım. İki çeşit var: Birisi, sadece elektronik ortama has suçlar, gerçek dünyada işlenmeleri mümkün değil; diğerleri ise gerçek dünyada işlenen ancak İnternet ortamına taşınan suçlar.

Ülkemizle ilgili fazla veri yok dedik ancak burada son dönemde hayata geçirilen başarılı projelerden birisi olan güvenli İnternet ve bunun devamı bir ihbar mekanizması var. Ihbar.org.tr'ye gelen şikâyetlerle ilgili

sayılara baktığımız zaman Telekomünikasyon İletişim Başkanlığının, müstehcenlikle ilgili şikâyetlerin, neredeyse bütün şikâyetlerin yarısını oluşturduğunu ve 250 bine yakın bir şikâyet oluşturduğunu görüyoruz. Gerçekten de önemli bir sayı ve fuhuş, bakıyoruz, 40 bin civarında. Çocukların cinsel istismarı 22 bin civarında ve yüzdesel olarak yüzde 4,5 yapıyor ki bu, gelişmiş dünya ülkeleriyle eşit sayıda neredeyse bütün suçlar bakımından. Çocukların doğrudan bilfiil mağdur olduğu suçlarla neredeyse aynı oranı ifade ediyor ve bu anlamda sağlık için tehlikeli madde temini, uyuşturucu madde, vesaire gibi, kullanılmasını kolaylaştıran sitelerle ilgili yapılan ihbarlar da var.

Ülkemizde Bilişim Suçları Daire Başkanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde yeni kurulmuş bir kurum ancak 1997'den bu tarafa İstanbul Emniyet Müdürlüğü bünyesinde faaliyet gösteren bir bilişim suçları şubesi var. Bu şube en aktif şekilde çalışıyor dolayısıyla o daire başkanlığımız yeni kurulduğu için İstanbul üzerinden size bir kısa örnek vermek istiyorum: Bu adli evrak sayıları İstanbul üzerindeki -zannedirim buraya tam yansıtmıyor- 3 bin, 4 bin, 5 bin şeklinde gidiyor, adli tahkikatı yapılan evrak sayısı ve 2011'de 5 bine ulaşmış durumda, 2012'nin yalnızca ilk üç ayı itibarıyla 1.500'ü geçmiş durumda, yani gerçekten de çok büyük bir sayı ve bu sadece İstanbul. Ülkenin seksen bir ili olduğu ve en az İstanbul kadar büyük, işte Ankara, İzmir, Adana gibi büyük şehirlerin olduğu düşünülecek olursa, metropolitan büyük şehirlerimizin olduğu düşünülecek olursa ve İnternet kullanımının da gerek mobil cihazlar üzerinden gerekse normal bilgisayar üzerinden ne kadar hızlandığı düşünülecek olursa gerçekten de bu sayının diğer iller bakımından değerlendirildiğinde belki 10 binleri aşabileceğini tahmin edebilirsiniz.

İnternet suçlarını işleme ya da o suçların mağduru olma noktasında çocuklarımızın gerçekten önemli bir risk altında olduğunu görüyoruz. Bu risklerden ikinci bir parça da şiddet ve cinsel içerikli oyunlar. Bunlar gayet masum görünüyor. Çocuklar bakıyor. Çocuklarının oyun oynadığını zannediyor ama hakikat hiç de öyle değil. Zira, normal şartlarda bu oyunları geliştiren insanlar yabancı ülkelerde bu oyunları belli bir rating sistemine tabi tutuyorlar, derecelendiriyorlar. İçinde kullanılan cinsel içerikli, işte gayriahlaki içerikli lisan, cinsel uzuvlar, bedenler görünüyor mu, buna göre bir değerlendirme yapılıyor. Oyunda mesela kan var mı, silah var mı, öldürme var mı; bunun gibi derecelendirmeler yapılıyor ve artı 18'den altına doğru bir derecelendirme yapılıyor. Maalesef ülkemizde böyle bir derecelendirme yok ve bu oyunlar serbest bir şekilde geziyor, İnternet'ten rahat download ediliyor, indiriliyor. Polisin sokaktaki CD'leri toplaması yetmez, yeterli olmuyor. İnternet kafelerde bu oyunlar serbestçe oynanıyor, oyun salonlarında bu oyunlar serbestçe oynanıyor. Saygıdeğer Komisyonumuzun üyeleri belki de gidip mesela bu yerlerden birkaçını gördüler, teftiş ettiler ama orada göreceğiniz şeyler görmeniz gereken şeyler değil ya da görebileceğiniz şeyleri gittiğinizde göremeyebilirsiniz yani bunlar son derece gizli bir şekilde belli bilgisayarın hard diskinde gömülü vaziyette, her bilgisayardan erişilemiyor, ulaşamıyor, gayet kontrollü bir şekilde çocukların tüketimine açılıyor. Özellikle medyadaki cinsellik ve şiddetin çocuklarımızı olumsuz etkilediğini görüyoruz ve son dönemde özellikle artan bir trendle bu oyunların çocuklarımızın dünyasını, sanal dünyasını ama gerçek dünyayı da etkileyecek şekilde son derece etki altına aldığını görüyoruz.

Kadınlar ve erkekler bakımından mesela hangi oyunları oynuyorlar diye şöyle bir göz attığımız zaman, kadınların genellikle; rol oyunları, kelime oyunları, bulmacalar, macera oyunları, bunun gibi oyunları

oynadığını görürken erkeklerin; aksiyon oyunları, rol oyunları, mücadele oyunları, cinsel içerikli oyunlar, askeri oyunlar, bol ateşli silahın olduğu, öldürmenin, yaralamanın olduğu oyunları oynadıklarını görüyoruz.

Özellikle video oyunlarında cinsel içerik kendisini oldukça fazla bir şekilde hissettiriyor. Kadın olsun, erkek olsun vücutlar son derece fantastik ve gerçekten uzak bir şekilde tarif ediliyor. Mesela -Meclisimizin ortamına ancak uygun düşebilecek olanlarını burada yansıtıyorum- baktığınızda “Lara Croft” diye bir seri var burada. Bakıyoruz gerçek dışı bir kadın izlenimi var. Bakıyorsunuz bu da başka bir masum oyun, bu da başka bir masum oyun ve giderek çıplaklık artıyor. Görüyorsunuz bu da başka bir masum oyun. Burada amacı ne belini bu şekilde göstermenin, gerçekten anlamak güç ve bu oyunları çok küçük yaştaki çocuklar oynuyorlar yani okul öncesinden, ilkokuldaki çocuklar, ortaokuldaki, işte lisedeki, bütün yaşlardan çocuklar eşit bir şekilde bu materyale erişiyorlar. Mesela, bakın, bu da güya küçük çocuk oyunu ama yani oyunda verilen mesajlar gerçekten yaşa uygun değil. Yani isteyen bu oyunları oynasın ama yaşa uygun bir şekilde bunları bizim revize etmemize ihtiyaç var. Erkek vücudu da aynı şekilde; son derece gerçekten uzak ve sürekli bir yaralamalı, öldürmeli bir şekilde, yani fantastik bir bilim kurgu dünyası şeklinde ifade ediliyor. Şu an piyasada olan tüm video oyunlarının yüzde 98’inde en az bir tane çok ciddi şiddet içerikli hareket var, öldürme var, yaralama var yani yüzde 98’inde şiddet var ama bu şiddetin miktarı değişebiliyor. Mesela, “Grand Theft Auto” diye çok tehlikeli bir oyun, çocuklar bunu “GTA” ismiyle biliyorlar. Burada, bu oyunda ne kadar çok polise arabanızla çarparsanız, ne kadar çok polis öldürürseniz, ne kadar çok binayı havaya uçursanız o kadar puan kazanıyorsunuz, ezdiğiniz insanlar başına puan kazanıyorsunuz. Ezilen ve öldürülen polislerin sayısı arttıkça arabaya yolun kenarında bekleyen hayat kadınlarından dolduruluyor -yani çok enteresan- ödülü de bu. Bu tür oyunlarda o tür şeyler var ki yani bazı oyunlarda cinsel içerikli birleşmeler olabiliyor ve mesela çok uç bir örnek daha vermek istiyorum müsaadelerinizle: Bir oyunda yine bu şekilde, mesela, polisleri öldürerek kazandığı o paraları oyunun içerisinde harcayacak kişi oradaki sokak kenarında duran kadınlardan bir tanesiyle birlikte oluyor, parayı vermek yerine öldürürse ekstra puan alıyor. Son derece vahşet bu, ne olduğu bile belli olmayan bir durum. Bakınız, mesela, saygıdeğer milletvekilleri, yani şu nasıl bir oyun olabilir? Burada ben oyun göremiyorum şahsen. Küvetin içi kanla dolmuş, bir ceset var.

Evet, kriminoloji literatüründe bizlerin son beş yıldır yaptığı çalışmalarda da gördüğümüz şekliyle suç öğrenilen bir davranış, şiddet son derece öğrenilen bir davranış ve çok çabuk öğrenilen bir davranış, yalnızca gözleme dayalı bir şekilde öğrenmek mümkün. Eskiden sadece televizyonlarda pasif tüketici olarak bu şiddeti alıyorduk ama şiddet içeren videolarla birlikte aktif üretici konumuna geliyor çocuk. Şiddeti kendi üretiyor ve istediği o sonsuz varyasyon içerisinde kendisi üretebiliyor. Böylece ne oluyor? Başkalarına karşı acı çektirmekten zevk alır konuma geliyor, mağdurlara karşı bir his kaybı oluşuyor ve saldırganlaştırıcı bir etki oluşuyor. Bakınız, mesela şiddet içerikli video oyununa maruz kalan bir kişinin -burada tıp mütehassısı sayın vekillerimiz de var, kendileri çok iyi bilirler- kalp atışı, nabız sayısı nereden nereye çıkıyor, görüyorsunuz. Kalp atışı âdeta roketliyor belli bir süre bu şiddet içerikli medyaya maruz kalınca. Bakın, bu da iki tane beyin tomografisi, “FMRI” diye bir teknoloji, “Functional Magnetic Resonance Imaging” diye beyin tomografisi. Sol taraftaki beyin faaliyetlerine bakınız, sağ taraftaki ne kadar az. Bakınız, sol taraftaki görüntüde şiddet içerikli materyale az maruz kalma durumu var, sağ tarafta, bakın, âdeta tık tık tık evde kimse yok, bütün ışıklar sönmüş,

tamamen idin kontrolü altında, tamamen o içgüdülerinin kontrolü altında, refleksif hareket ediyor. Fiziksel uyarımı artırıyor, saldırganlaştırıcı eğilimi fazla demiştik. Bu oyunların içeriğini kim kontrol ediyor? Maalesef ülkemizde böyle bir kontrol, rating sistemi yok, ciddi bir boşluk bu. Ancak gelişmiş ülkelerde, Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, İngiltere, Fransa, Japonya, Kanada bu tür ülkelerde bununla ilgili çok yetkin ulusal komiteler, boardlar, kurullar oluşturulmuş durumda.

Sayın milletvekillerimiz, bütün bunları söyledikten sonra biz ne yapmak istiyoruz? Geçen hafta içerisinde Sayın Başkanımızla görüşmüştük, kendilerine de arz etmiştik, kendileri özellikle sizlerin de duymasını istediler. Biz, bu noktada, çocuklarımızın bu bilişim teknolojilerini kullanma, tüketme, ailelerin bu anlamda bilgi ve duyarlılık düzeyini anlama ve çok yakın bir gelecekte artmasını beklediğimiz bu suçların, sosyal risklerin önceden bir tahminini yapabilme noktasında bir ulusal araştırma yapmak istiyoruz. Örneğin, daha geçen günkü bir ulusal konferans gibi bir yerde Turkcell CEO'su dedi ki: "Türkiye'de, önümüzdeki beş yıl içinde tüm İnternet iletişimlerinin yüzde 50'si mobil cihazlardan gerçekleşecek." Yani bu çok önemli, değişen trendleri yakalamak gerekiyor. Bu anlamda, yüce Meclisin böyle bir ulusal araştırmaya, çalışmaya, yani mevcut durumu resmetmeye destek olması, bunun ev sahipliğini yapması gerçekten de bizce çok önemli, çok anlamlı ve biz bu çalışmayı yüce Meclis adına yapmak istiyoruz.

Ulusal çapta bir araştırma yapmak istiyoruz, neden? Çünkü bununla ilgili ciddi bir eksik var, elimizde veri yok. Bu veri maalesef poliste de yok, maalesef bilişim teknolojileriyle ilgili kurumlarımızda yok, bu anlamda çalışan kurumlarımızda yok. Yani "yok" derken, kendilerine nakledildiği kadar var ama biz biliyoruz ki bütün suçlar, sosyal riskler bildirilenden kesinlikle daha fazla. Bildirmeyen insanların bildirilmemek için bir sürü sebebi var. Dolayısıyla, biz bildirileni değil bildirilmeyeni de yakalayarak bu sosyal sorunu önemli bir şekilde ortaya koymak istiyoruz.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK - Sayın Başkanım, burada müsaadenizle bir katkı yapmak istiyorum Osman Bey'e de.

Malumunuz, bu tür projeler... Bir kere sınırlarını çizdi Osman Bey, sorunun büyüklüğü ortaya çıktı. Her birimizin çocukları var, torunları var, yeğenleri var, dolayısıyla olay çok büyük ve hepimizi ne yazık ki etkiliyor, haberimiz olmasa da etkiliyor, olsa da etkiliyor, önleyemiyoruz. Bu noktada, şimdi, tabii, bu, araştırma kapsamlı bir projeye ancak, bir araştırma projesiyle gündeme getirilebilir. Tabii, arkadaşlarımız her türlü hazırlığı yaptı ama burada çok detaylandırılacak hem zamanınız yok hem de veri toplama yöntem ve teknikleri, araştırmanın ekibi, vesairesi... Bu tür detaylarla biz başınızı çok ağrıtmak istemiyoruz.

BAŞKAN – Estağfurullah.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – İşin ciddiyetini size gösterme amacımız vardı. Bu noktada Polis Akademisinin kurduğu bu Suç Önleme Araştırma Merkezinin ne katkı yapabileceğini size sunmaya çalıştık. Sorunun büyüklüğü zaten anlaşıldı tahmin ediyorum. Bu noktada Osman Bey'in koordinatörlüğünde bir ekip oluşturulacak. O tür detaylar henüz netleşmediği için de şimdi sayın vekillerimizin, Komisyon üyelerimizin, sizin zamanınızı da çok almak istemiyoruz. Onları yazılı olarak size takdim etmek istiyoruz, Komisyonumuza bir proje formatında. Sizin takdirlerinizden sonra da

zannediyorum... Kesmek gibi değil de detaylara şimdi... Amacımızı ortaya koymuş olduk. Soru-cevap şeklinde de varsa...

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DÇ. DR. OSMAN DOLU – Başkanım, ben bir iki slaydı daha kısaca, çok özet bir şekilde geçiyorum.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Tabii, tamam. Ben bir katkı olsun anlamında...

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DÇ. DR. OSMAN DOLU – Dolayısıyla bu anlamda iki aşamalı bir araştırma yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Birincisi, genel bir popülasyon üzerinde, çocuklar ve aileleri üzerinde bir çalışma yapılmasının gerektiğini düşünüyoruz. Bu anlamda, İnternet ve bilişim teknolojilerinin kullanımı, bu anlamda oluşabilecek sosyal riskler ve tehditlere yönelik bir çalışma ve bir de İnternet kafelerde oyun salonlarına yönelik bir çalışma yapılması gerektiğini düşünüyoruz.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Onlara girme.

Şimdi, burada, tabii, bu kapsamı da sizin taleplerinize göre belirlememiz lazım yani sorun ortada. Medisimiz ne bekliyor, ne emrediyor, ona göre Komisyonumuzun talepleri doğrultusunda bizim hareket edeceğimizi düşünmemiz lazım. Biz ona göre de proje formatında sizlere arz etmeyi düşünüyoruz. Bu tür bütçe, vesair detayları daha sonra netleşecek.

BAŞKAN – Bitti mi Osman Bey?

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DÇ. DR. OSMAN DOLU – Evet Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz, gerçekten dolu dolu bir sunum oldu. Ama tabii, şunu söyleyeyim: Özellikle suç, İnternet, vesaire filan ilişkilerini dinlediğimiz her yetkiliden dehşete düşeceğimiz birtakım rakamlar karşımıza çıkıyor gerçekten. O yüzden Komisyonumuzun ne kadar önemli bir komisyon olduğunu da ifade ediyor.

Ben sondan başlayayım: Bu araştırmaya niçin ihtiyaç duyuyorsunuz yani böyle bir araştırma yok mu? Sizin verdiğiniz birtakım rakamlar var. Yapılmış araştırmalardan ne bekliyorsunuz, onu alamıyorsunuz da böyle yeni bir araştırmaya...

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DÇ. DR. OSMAN DOLU – Sayın Başkanım, ülkemizde bu anlamda yapılan -yerel olsun, il bazlı olsun, ulusal çapta olsun-hiçbir araştırma yok.

BAŞKAN – Derli toplu araştırma yok.

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DÇ. DR. OSMAN DOLU – Şöyle Başkanım: Mesela, araştırma sorusu bakımından Başkanım, bu teknolojilerin oluşturdukları riskleri ele alan çalışmalar yok. Mesela, daha önceki dönemlerde medya ve şiddet ilişkisini ele alan televizyonla ilgili veya işte diğer medyalarla ilgili çalışmalar vardı ama bu İnternet, bilişim teknolojileri, bu şiddet içerikli video oyunları, özellikle bu konu ülkemizde ele alınmamış bir konu ve hızla artıyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Ben şimdi değerli milletvekili arkadaşlarıma söz vereceğim.

Sayın Doğru, buyurun lütfen.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sunum için çok teşekkür ediyorum, hakikaten çok önemli bilgiler aldık. Neredeyse “İnternet tamamen ortadan kalksın.” der gibi bir pozisyona gidiyoruz. Çocuklarımız için çok ciddi manada büyük bir tehlike gibi görünüyor. Tabii bunun iyi tarafları da... İnternet’in kalkması mümkün değil ama... Şurası gerçek ki oyunların içeriğinin kontrol edilmesi konusu bence en önemli konulardan bir tanesi. Bunu mutlaka bir şekilde kontrol etmek lazım. Ben de tanıyorum mesela. Bizim de yeğenlerimiz, çocuklarımız var. Okuldan geliyorlar çocuklar, hemen İnternet’in başına oturuyorlar. Aile de bilmiyor tabii ne oynadığını çocukların. İnternet’e baktığı zaman sanıyor ki ders yapıyor veya elinde bazı şeyler yapmaya çalışıyor. Fakat o oyunların içeriğinin mutlaka devlet tarafından kontrol edilmesi lazım bence.

Bir ikincisi de, ayrıca bizim de -Millî Eğitim Bakanlığı veya işte Aile Bakanlığı olabilir- sosyal içeriği kendimizin kontrol ettiği, Türk örf, âdetlerine, inançlarına, dinî inançlarına, her şeyine matuf oyunlar ortaya koymamız lazım, bununla ilgili de bir çalışma yapmak lazım üstat. Özel sektör mü yapabilir bu işleri veya teşvik mi edebiliriz, nasıl yapabilirler bilmiyorum ama en azından çizgi filmlerdir, oyunlardır... Küçük çocuklarımıza yönelik, onları yönlendirici, onları koruyucu veyahut da güvenli İnternet kullanımı şeklinde olabilir veyahut da en azından içeriğin ne olduğunu bilme noktasında bizlerin yapabileceği birtakım şeylerin olması lazım. Sizlere de önemli görevler düşüyor, önerileriniz kısmında bunları da belirtseniz daha iyi olur diye düşünüyorum.

Güvenli İnternet konusunda, tabii, çeşitli kurum ve kuruluşlar var ama siz biraz sanki böyle suç ortamının yaratılmasına mı baktınız diye ben ona şey yapmaya çalıştım. Suçla ilgili şeyi mi değerlendiriyorsunuz, o konuda biraz açıklama yapar mısınız bilmiyorum.

Söyle derli toplu -bu işle ilgili yapmış olduğunuz çalışmalar mutlaka çok güzel de- daha farklı boyutlara ulaşabilen, daha farklı şekilde istatistiklerin ortaya konulduğu bir tablonun olması lazım. Mesela, madde kullanımıyla ilgili bir ESPAD Projesi vardır. ESPAD Projesi Türkiye’de şu anda enteresan bir şekilde millî eğitim bakanlarının özel gayretleriyle yapılmıyor. Ben öyle söylüyorum artık, konuşmalarında da bu şekilde söylemeye başladım. Yani millî eğitim bakanları özellikle ESPAD Projesi’nin yapılmaması için elinden gelen her türlü gayreti gösteriyor ama en azından sizler... Yani sizler de bu ESPAD Projesi’ne benzer bir şekilde... Okullarımızdaki durum nedir, ilkokul, ortaokul, liselerdeki? Ondaki sonra, ailelerimizdeki durumlar nedir? Yani şu anda boşanma sebeplerinin başında bu İnternet kullanımı geliyor? Değil mi? Dolayısıyla madde kullanımı, İnternet kullanımı... Bağımlılık çok süratli bir şekilde gidiyor. Bu mealde de artık bir şeyler yapılması gerekir. Bu noktalardaki önerilerinizi almak isteriz.

Teşekkür ederim.

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DÇ. DR. OSMAN DOLU – Sayın Vekilim, bahsettiğiniz diğer sosyal riskler ve diğer sorunlara ilişkin son beş yıldır yaptığımız çeşitli çalışmalar, araştırmalar mevcut. Okullara yönelik de bu yıl hâlihazırda projelendirip başvurduğumuz ve önümüzdeki ay veya yaz dönemine geçmeden başlayacağız...

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Böyle bir şey var mı şu anda mesela? Şu kadar adamı biz araştırdık, öğrencileri veya...

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DÇ. DR. OSMAN DOLU – Lokal araştırmalar var Sayın Vekilim.

Sayın Vekilim, mesela, bir ilimizde yaptık, 2 bin çocuk üzerinde bir araştırma yaptık. Orada okul ortamının ne derece huzurlu olduğunu, hangi suçlardan çocukların mağdur olduğunu, işte bu “bullying” denilen, “akran zorbalığı” denilen faaliyetler, işte cinsel saldırı, taciz bu tür şeyler oluyor mu mesela okul ortamında; içki, sigara gibi alışkanlıklar var mı; bu tür konuları araştırdık, imkân buldukça da araştırıyoruz Sayın Vekilim ama bu tür çalışmalar da sizin de ifade ettiğiniz üzere pek çok idari prosedüre tabi olabiliyor ve araştırmalar için de önemli kaynakların ayrılması gerekiyor. Öbür türlü, araştırmaları hayata geçirmemiz de çok mümkün olmuyor. Yani mesela son dönemde yaptığımız bir ulusal araştırma projesi vardı, TÜBİTAK üzerinden fonlanmıştı. Yani yaklaşık 200 bin liraya yakın, 190 bin lira civarında bir fon ayrıldı. Normalde TÜBİTAK gibi bir kurum bunu fonlamasaydı bizim böyle bir kaynağı bulmamız da mümkün değildi. Bu anlamda kurumların da destek...

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Araştırmanın konusu neydi?

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. OSMAN DOLU – Yine, suç korkusu araştırmasıydı. Onun içerisinde bu, iletişimin izlenmesi, dinlenmesi gibi farklı konular da vardı; terörle ilgili hususlar vardı. Yani geniş bir yelpazede suç, sapma ve sosyal sorunları ele aldığımız bir çalışmaydı efendim.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Bu, çocuklarla ilgili, bizim çalışmaya dayanarak, Türk çocukların örf ve âdetlerine uygun İnternet oyunları, böyle bir çalışma var mı?

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. OSMAN DOLU – Efendim, ben TRT-Çocuk’ta böyle bir şey gördüm, bazı oyunları İnternet’e taşıyarak geleneksel oyunların kaybolmaması için çocukların biraz da kendi oyunlarımızla meşgul olmaları için bu tür çalışmalar yaptıklarını gördüm ama yani böyle, teşvikle, herkesin birden harekete geçirildiği bir faaliyet bildiğim kadarıyla şu an yok efendim.

POLİSAKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Şimdi, ben de müsaadenizle Sayın Vekilim, Sayın Başkanım katkı yapmak istiyorum. Tabii, Sayın Vekilimiz hakikaten önemli noktalara temas etti fakat şöyle bir sorun var Türkiye açısından... Biz, tabii, sonuç itibarıyla burada bilimsel katkı yapma gücümüzün olduğunu ortaya koymak için gelmiş bulunuyoruz, uygulamacılar, uygulamacı birimler farklı. Sizin dediğiniz husus noktasında, özellikle, tabii, içeriği sınırlama konusunda, sınır tanımıyor biliyorsunuz İnternet dediğiniz hadise. Ne sınır var ne devlet var ve bunların teknolojik olarak ortaya çıktığı yerler de Batı dünyası, yani üstünlüğü var bize karşı. Bizim, işte, TRT’nin yayınladığı çizgi filmler şu anda çocuklarımız tarafından büyük talep topluyor gerçekten. O değişik Keloğlan hikâyeleri var, Pepee diye bir çizgi film var bizim kültürümüzü yansıtan, Türklüğümüzü yansıtan ama bu, tabii, herhâlde zaman alacak biraz. Tabii, bizim Akademi olarak onları yapma gücümüz yok ama bizim şu öneriyi yapma gücümüz var: Şimdi, biz Telekomünikasyon İletişim Başkanlığıyla bir protokol yaptık, bütün okullarımızda -16 bin öğrencimiz var- bütün personelimize güvenli İnternet kullanımıyla ilgili. Bunu teşvik edip... Bütün kurumlara onlar ücretsiz gidiyorlar, brifingler veriyorlar, “Nasıl kullanılır?” diye. Tabii, şunu da unutmayalım ki Türkiye demokrasiyi geliştirmeye çalışan bir ülke, sizler onunla ilgili yasaları çıkarmak üzere büyük çabalar sarf ediyorsunuz. Güvenlik-özgürlük sınırını iyi çizmek gerekiyor. Yani yasaklamak çözüm değil. Bu sefer iş kaçak şeylere

dönecek, daha kötü. Bu sefer rant elde etmek isteyenler çıkacak. Ama alternatif üretim olarak da tabii, burada bizim yerli özel sektörümüzün... Bunu devlet eliyle yapmak imkânsız. Çizgi film üretmek kolay bir iş değil veya oyun üretmek kolay bir iş değil. Kaç tane oyun varsa, tahmin ediyorum, bin tane oyun varsa -ki milyonlarca var- herhâlde binde 1'i bile bize ait değildir diye düşünüyorum. Yani yanılıyor da olabilirim ama ciddi anlamda bu konuda bir sorun var.

Ama şunu da unutmayalım: İkinci noktada da “Millî Eğitim Bakanlığı çok üstüne düşmüyor.” dediniz. Şimdi, tabii, Türkiye’de kurumlar arası koordinasyona ciddi bir ihtiyaç var. Bu bir ortak sorun. Nüfusun yüzde 40’ı, biliyorsunuz, çocuklar. Emniyet Genel Müdürlüğü’nün çocuk şube müdürlükleri var. Bu çocuk şube müdürlükleri sadece çocuklarla ilgili suçu önleme ve suç takibi yapmıyor, çocukların bakımı dâhil... Yani diğer kurumların da elini taşın altına koymasında yarar var. Bu koordinasyon sağlandığı zaman da Türkiye’deki o dinamizm yakalanır diye düşünüyoruz. Bu alanda da şimdi arkadaşlarımızın çok heyecanlı olmasının, çok katkı yapmasının altında yatan neden bu. Çocuklar geleceğimiz, malumunuz. Bu noktada da Medisimizin böyle bir işe el atması bizi de sevindirdi. Ama her kurumun kendi üzerine düşeni yaptığı gün kendi çocuklarımızı kurtarma ihtimalimiz var. Bakın, “kurtarma” demiyorum, ihtimal var. Ama bu da ne kadar olur? Karınca kararınca katkımız bir yere kadar götürecektir diye düşünüyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, Sayın Çevik, bizim şöyle bir amacımız var Bilişim ve İnternet Komisyonu olarak: İnternet’in sağladığı fırsatların artırılması, barındırdığı risklerin azaltılması. Yani asıl amacımızı iki cümleyle özetlememiz gerekirse. Bu anlamdaki önerilerinizi bize daha sonraki aşamalarda da rapor olarak sunarsanız çok memnun oluruz.

Bir de Sayın Dolu ifade etti ama üzerinden hızlıca geçti, “maalesef” ifadesini ilave ederek, “Ülkemizde böyle bir kontrol ve denetim bulunmamaktadır.” Dünyadaki örnekleri de yani gerçekçi örnekler üzerinden de bize bir öneri gönderirseniz bunu da Komisyon olarak değerlendiririz.

SERMİN BALIK (Elâzığ) – Var mı Hocam bu?

POLİSAKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Var.

SERMİN BALIK (Elâzığ) – Yabancı ülkelerde var mı bunun şeyi?

POLİSAKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Var efendim. Ama güvenli İnternet şu anda talebe bağlı biliyorsunuz, TİB de kesiyor. Yani şu anda ciddi bir katkı yaptı yani bu sansür gibi gözükte ama yani çocuklarımızı koruma açısından en önemli şeylerden bir tanesi. Çünkü onlar tarıyorlar, güvenli olmayan yerlere engel koyuyorlar. Sizin talep etmeniz durumunda tabii bu, talep etmezseniz olmaz.

POLİSAKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. OSMAN DOLU – Sayın Vekilim, o oyunla, derecelendirme konusuyla ilgili dünyanın hemen hemen bütün gelişmiş ülkelerinde var bu tür rating kuruluşları. Oyunları bir rating’e tabi tutuyorlar. Her oyuna, her türlü on-line materyale herkes ulaşmıyor.

SERMİN BALIK (Elâzığ) – Yaşla mı sınırlıyor?

POLİSAKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. OSMAN DOLU – O, yaşla sınırlıyor.

BAŞKAN – Yani tutanak memuru arkadaş hemen yanı başınızda olabilir ama yine de mikrofona konuşmakta fayda var Sayın Balık.

SERMİN BALIK (Elâzığ) – Tutanaklara geçmesin diye açmadım.

BAŞKAN – Onlar her şeyi yazıyorlar efendim, her şeyi yazıyor onlar.

Sayın Akar, buyurun lütfen.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yaptığınız sunum için teşekkür ediyorum öncelikle. Aşağı yukarı aynı fikirleri paylaşıyoruz; yasaklayarak engelleyemeyiz, o zaman başka yöntemler bulmak zorundayız. Ben şimdi bir iki örnekten gireceğim.

1974 yılında Kıbrıs'la savaş başladığında kalktık Hayriye'yle beraber İstanbul'a gittik çünkü televizyon sadece İstanbul'da vardı, Türkiye'nin başka kentlerinde televizyon yoktu. Yaklaşık kırk yıl geçti aradan ve RTÜK'le beraber televizyondaki bazı dizileri hâlen “Nasıl yasaklayabiliriz?” veya “Nasıl önüne geçebiliriz? Toplum kültürüne aykırı olan veya örf ve âdetlerimize aykırı olan bu şeyin nasıl önüne geçebiliriz?” ... Ki en kontrol edilebilir alan gibi duruyor. Yani İnternet gibi değil, kontrol edilebilir bir alan gibi duruyor. İşte, vericiler var, uydular var, uydu alıcılar var, dekoderler var, bunlar var; kontrol edilebilir bir alan gibi duruyor. Ama İnternet gerçekten de -hocaların bahsettiği gibi- kontrol edilebilir bir alan değil.

Şimdi, burada baktığımız zaman İnternet kafe olayına geliyorum, örnek. İnternet kafeler başlangıçta şöyle gelişti: Birer PC koydular, bunlar aslında birbirlerine bağlı da değillerdi, bağımsız birer oyun konsolu gibiydiler PC'ler İnternet kafelerde. Geliyordu, işte, birkaç oyun -CD yoktu, diskler vardı- yüklüyorlardı. Vatandaşlar oyun oynamaya başlıyorlardı. Daha sonra, işte, network ağlarına bağlanmaya başladılar. Birbirleriyle chat'leşmeye, yan masalardaki veya başka ülkedeki insanlarla iletişim kurmaya başladılar. Bu arada oyunlar da oynamaya başladılar ama mobil teknolojinin ve İnternet'in gelişimiyle beraber, insanların -daha önce konuştuğumuz gibi- artık bir desktop'u değil, her ferdin bir laptop'u olduğu bir dönemde, her ferdin elinde böyle bir mobil cihazın olduğu bir dönemde de artık bu kontrol edilme noktasından çıktı.

Şimdi, bence buradaki can alıcı nokta şu, size sormak istediğim, ben merak ettiğim için soruyorum: İnternet kafelerin büyüme hızı ne? Yoksa o trend yavaş yavaş tersine döndü de artık İnternet kafeler İnternet kullanımı dışında oyun konsollarının olduğu bir yapıya mı dönüştü? Benim öyle bir gözlemim var. Yani artık insanlar İnternet kafelere şey için gitmiyor, bilgisayardan bir bilgi edinmek, İnternet'ten bir şey bakmak için gitmiyor. Orada oyun konsolları var, koca koca ekranlar koymuşlar artık İnternet kafelere ve oyun oynamaya gidiyor insanlar. Böyle bir şey var.

Bir de başka bir şey söyleyeceğim: Kurumsalları kontrol etmek basit. Yani biz çalıştığım yerde de aynı şeyi yapıyorduk. Ayda bir hangi istasyonlardan İnternet'e ne kadar girmiş, ne kadar süre kullanmışlar -user'ları da bildiğimiz için- kullanıcıları bildiğimiz için biliyorduk ne kadar süre girdiklerini ve hangi sitelere ne kadar sıklıkla bağlandıklarını biliyorduk. Hatta birkaç kez ikaz etmemize rağmen, bu alışkanlığını sürdüren vatandaşların iş akdini de feshetmiştik. Çünkü normal iş saatinde İnternet üzerinde farklı farklı girişler yapıyordu, işiyle ilgisi olmayan şeyler yapıyordu. Kurumsal yerlerde bunlar yapılabilir ama kurumsallar dışında veya böyle, toplu İnternet kaynaklarının olduğu yerlerde yapılabilir; onun dışındaki yerlerde nasıl bir çalışmayla bunların önüne geçmeyi planlıyorsunuz? Ya da dün RTÜK geldi, işte, dedi ki: “İnternet'teki şeyler web TV var,

şu TV var, İnternet TV var; artı şeyler koyalım; 13, 7 rakamları koyalım.” Bu da biraz olanaksız bir şey. Yani böyle çözümler değil. Yani dünya gerçekten global bir dünya. O şeye katılıyorum, oyunların binde 1’i bile bize ait değil.

Bir de arz-talep meselesi. Yani şimdi, örf ve kültürümüze göre oyunu yaratırsınız, yazarsınız. Günlerce uğraşır yazılımcılar, hakikaten güzel bir eser çıkar ama sizin dışınızda veya sizin kitleniz bile seyretmediği zaman bir süre sonra çöpe atmak zorunda kalırsınız, o büyük emekler harcayarak yaptığınız işi çöpe atmak zorundasınız. Yani dünyaya ayak uydurmalısınız. Bunun dışında bir gelişmeyi ya da dünyayı yönlendiren, ARGE’yi iyi yapan, bu işin piyasasını siz organize eden bir konumda olursanız dünya sizin kültürünüzle yoğrulmaya başlar; eğer yapamazsanız siz o kültürle yoğrulmaya başlarsınız. İşte, bunu da söylemek istiyorum ama İnternet kafe olayı, benim gözlemlerim bu şekilde. O konuda yeni bir şeyiniz varsa...

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. OSMAN DOLU – Sayın Vekilim, şöyle: İnternet kafelerin artışı eskisi gibi değil artık, orası kesin. Belli bir durağanlık dönemine girdiği söylenebilir. Ancak, İnternet kafelere giden insanların neden gittiği artık farklı, sebepler değişiyor. Normalde oyun için oluyor veya diyelim, evinde çocuğun filtresi var, vesaire, engelleme durumu var evde...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Büyük gidiyor bu sefer de.

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. OSMAN DOLU – Bu sefer engelsiz yere gidiyor çocuk. Şimdi böyle durumlar olabiliyor. Ya da bu İnternet kafeler bir yana, bunların yanı sıra oyun salonları açılıyor. Şimdi, oyun salonları özellikle ciddi bir risk. Bizim bu elinizde gördüğünüz kitapları üretirken yaptığımız alan araştırmasında bir tespitimiz oldu: Oyun salonlarıyla ilgili hiçbir mevzuat yok, hiçbir düzenleme yok. Yani neye tabi oldukları belli değil. Yani bunlar kafe değil, belli belirsiz. Biz İstanbul’da mesela özellikle yaptığımız çalışmada...

BAŞKAN – Ruhsat alıyorlar değil mi bunlar?

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. OSMAN DOLU – Şimdi, ruhsat alınmakla birlikte, Sayın Başkanım, kimin denetleyeceği, nasıl denetleneceği, bunların usulleri nedir, ortada ciddi bir belirsizlik var. Bunu mesela biz İstanbul’da İstanbul Emniyetine Çocuk Şubeye söyledik, onlar mesela Valilikle görüşüp Valilik üzerinden böyle bir genelgeyle, kararla bir şey yapmaya çalıştılar ama yama bu. Netice itibarıyla ulusal çapta böyle bir mevzuata, düzenlemeye de ciddi bir ihtiyaç var oyun salonlarıyla ilgili.

BAŞKAN – Sizce ne olmalı?

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Bakın, merkezi yönetimin şu anda İnternet kafe ve oyun alanları üzerine müdahalesi yok, yerel yönetimlere bırakıldı. Polis şu anda gidip oralarda...

BAŞKAN – Tabii, kaymakamlar üzerinden yapıyor.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Mülki idare amirleri ama sonuç itibarıyla, şey yok artık yani ruhsat alma konuları falan kolluktan çıktı tamamen, malumunuz, son dönemde. Aslında işin doğrusu, oyun alanları mesele İnternet meselesi de değil. Sigaraya alıştırmaya, işte, değişik, el altından, uyuşturucu vesaire onlar için. Büyüklerin kumarhanesi gibi bu. Hani casino’lar diyorlar ya, büyüklerin kumarhanesi, küçüklerin de oyun alanı gibi. Tabii, bu riskli bir alan ama şu

anda kolluğun ve merkezî yönetimin bu alanda ciddi bir denetim mekanizması -olsa- yok yani de işleyemiyor; belediyelere verildi birçok yetki. Ama bu konuda, tabii, düzenlemeler olursa... Yani önerilerimizi biz zaten araştırmada da...

BAŞKAN – Bunu kayıtlara alıyoruz.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Amaçlanabilir efendim. Amaçlardan bir tanesi de bu. Biz Sayın Vekilimizin sorusuna şu cevabı veremeyiz... Hani “Ne düşünüyorsunuz? Ne yapılmalı?” Bu araştırma sonucunda ortaya çıkacak ama Emniyet Genel Müdürlüğü’nün Bilişim Suçlarıyla Mücadele Daire Başkanlığı açıldı ki çok önemli bir gelişme -KOM Dairesinden ayrıldılar- çok ciddi bir gelişme. Asıl onlar şu anda bu işlerin sorumlusu. Biz akademik destek veriyoruz Polis Akademisi olarak, onlara da önerilerimizi sunuyoruz araştırdığımız zaman.

BAŞKAN – Şu araştırmanızın sonucunu da -Temmuza kadar yetiştirin ki bizim raporumuza da koyalım onu.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Efendim, onu, işte, biz detaylandırıp üç beş gün içinde size intikal ettirelim.

BAŞKAN – Biraz hızlı hareket edin bence.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Ona göre, kabul görürse bir an önce girişelim.

BAŞKAN – Sayın Yerlikaya, buyurun lütfen.

İLHAN YERLİKAYA (Konya) – Ben de Hasan Hüseyin Bey’e ve Osman Bey’e sunuşları için teşekkür ediyorum. Gerçekten güzel bir durum tespiti yaptılar, sorunları belirttiler. Ancak, çözümlerle ilgili de öneriler eklessek daha iyi olur -Başkanımız da, diğer arkadaşlar da söylediler- çünkü, biliyorsunuz, tıpta da koruyucu hekimlik her şeyden önemli. Şimdi, bazı trafik uygulamaları var. Yollarda görüyorsunuz, işte, “60’la giderseniz güvendesiniz, 80’le giderseniz risktesiniz -sonra büyük bir yazı- 90’ın üzerine çıktırırsanız ölürsünüz.” diyor yani vurucu bir şekilde, insan etkileniyor hakikaten. Bazı kamu spotları var; sigarayla ilgili, alkolle ilgili veya değişik konularla ilgili. Burada da birtakım spot gibi şeyler girilebilir mi acaba? Yani “Kredi kartı numaranızı İnternet’e vermeyin, dolandırılırsınız.” gibi, İnternet’te sörf yaparken çıksa karşımıza veya işte, buna benzer “Bilmediğiniz kimselerle konuşurken, chat yaparken dikkatli olun.” bilmem ne gibi böyle koruyucu önlemler olabilir mi? Bu tür şeylere, çözüm önerilerine de çalışıp -dediği gibi Başkanın- ileri aşamalarda bize bildirirseniz daha iyi olur diye düşünüyorum.

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. OSMAN DOLU – Sayın Vekilim, biz, şimdi, literatürde sayılan jenerik...

İLHAN YERLİKAYA (Konya) – Pardon, bir konu daha söyleyeceğim. Bir de şu kitap çok güzel bir kitap. Ancak bu kitap için hedef kitle Türkiye ve Türk halkının da istifade etmesi için önce Türkçe, sonra, tamam, İngilizce de olabilir; öyle yapmalıydınız. İngilizce olup bundan İngilizler veya yabancılar istifade etmeyecek ilk etapta. Çünkü burada herhâlde araştırmaları yaptınız, burayla ilgili. Yani Türk vatandaşı bundan çok istifade edemeyecek. Akademik hayatta, tamam...

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. OSMAN DOLU – Sayın Vekilim, bu araştırmanın Avrupa kaynaklı bir sponsorluk durumu vardı, onun için ilk ürünü mecburen İngilizce çıkarmak durumunda kaldık ama Türkçesini de hızla hazırlıyoruz.

Sayın Vekilim, şimdi, sizlerin de ifade ettiği gibi, önce teşhis, sonra tedavi gelmesi lazım. Biz de işte tam da o noktada duruyoruz. Şimdi, jenerik ilaçlardan her “Karnım ağrıyor.” diyene mesela bir doktorun “Şu ilacı al, bu ilacı al.” demediği gibi biz de öyle bir şey demek istemiyoruz. Öncelikle bir teşhis edelim, durum tespiti yapalım. Çünkü gerçekten de ulusal çapta bu sosyal riskler, sorunlar ne boyuttadır; bunu gerçekten bilemiyoruz. Öncelikle bunun bir tespitini yapmak istiyoruz. Riskli alanlar nelerdir? Çocuklarımız için böyle kayma noktaları, tehlikeli alanlar nelerdir? Aileler hangi noktada bilgili, bilinçli? Yani bunları bir önce tespit edelim, ona uygun bir şekilde çözüm önerilerini araştırmaya... Araştırma temelli bir politika önerisini geliştirerek yüce Komisyona ifade etmek istiyoruz, sunmak istiyoruz efendim.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Çok özür dilerim, Saygıdeğer Vekilimizin dediği şeyle ilgili, şu anda emniyet teşkilatının il müdürlükleri özellikle, bu uyarılarda bulunuyorlar. İşte, “Çocuklarınızı şuraya göndermeyin...” Çocuk şube özellikle çok çalışıyor. “Kredi kartlarınızı dikkatli kullanın.” Mailler geliyor, mesajlar geliyor. Bunlar var ama bunlar, bildiğimiz, oturup herkesin zaten düşünebileceği şeyler. Bizimki, tabii, biraz daha alanda tespiti iyi yapıp somut öneriler getirmek, onu sizin de politikaya dönüştürmeniz konusunda katkı yapmak.

BAŞKAN – Hep böyle profilaksi filan konuşunca –“profilaksi” koruma demektir- niye bu Komisyonda doktorların çok olduğu anlaşılıyor. Gazeteciler soruyordu onu.

Evet, Sayın Ramazanoğlu, Sayın Doktor Ramazanoğlu, buyurun.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Başkanım.

Ben de değerli hocalarıma çok teşekkür ediyorum. Sizleri dinlerken zaman zaman tüylerim diken diken oldu yani arka planı düşündükçe, ne kadar vahim şeylerin ortaya çıkabileceğini düşündükçe.

Yalnız, ben çocukları bırakın, yetişkinlerden iki örnek vermek istiyorum. Biri Türkiye’de olmuş, bizim kriminal kayıtlara geçmiş, biri de Almanya’da olmuş bir olay, sizler de mutlaka hatırlayacaksınız.

Türkiye’de olan olay şu: İnternet üzerinden arabasını satışa çıkaran bir insanı 2 kişi arıyorlar, “Arabayı bir getir de deneyelim, test edelim.” diyorlar. Arabayı test etmek bahanesiyle ıssız bir yere götürüyorlar. Orada silah dayıyorlar, mezar kazdırıyorlar, kendi mezarını kazdırıyorlar ve o mezara canlı canlı gömüyorlar; arabayı da alıp gidiyorlar. Bu insanlar yakalandı ve ifadesinde en ufak bir pişmanlık duymadığını söylediği gibi, bir de detayları basın mensuplarına şöyle açıklıyor, diyor ki: “Bu bizim canlı canlı gömdüğümüz şahıs, son ana kadar bizim kendisini öldürme kararında olduğumuza inanmadı bir türlü, mutlaka bırakırlar düşüncesindeydi.” Yani hiçbir şekilde olayın vahametini kavrayamamış. Şimdi, buna bir diyelim.

Bir de yurt dışından örnek vereyim, izin verirsiniz. Bu da çok vahim bir örnek: Şimdi, bir Alman İnternet’e ilan veriyor, diyor ki: “Ben öldürmek için birisini arıyorum. Benim öldürme hususundaki bu isteğimi tatmin edecek gönüllü birisi benimle irtibat kursun.” Birisi onunla irtibat kuruyor. Fakat şartları ağır. Çok affedersiniz, “Öldürmeden önce -arayan bir erkek- organını keseceğiz, beraber pişireceğiz, yiyeceğiz; ondan sonra ben seni öldüreceğim.” diyor, buna da razı oluyor. Bu, Alman basınında yayınlandı, bizim televizyonlar

da bundan haberi verdi; belki hatırlıyorsunuz. Ondan sonra, aynı dediği şekilde öldürüyor. Öldürmeden önce elinden de bu ölüme rızasıyla katlandığına dair de yazılı belge alıyor. Fakat ona rağmen, Alman makamları bu adamı yargıladı. Yani “ona rağmen” derken, tabii ki yargılayacak ama adamın kendisini savunma biçimine “ona rağmen” diyorum. O diyor: “Bak, belgesi var; adamdan imzalı kâğıt almışım, kendi rızasıyla gelmiş.”

Şimdi, arkadaşlar, bu iki örneği niye verdim? Bırakınız çocukları, yetişkinlerde bile iki farklı kategori var, insanlarda. Bunu bir tıp doktoru olarak söylüyorum. Bir grup, suç işlemeye eğilimli; bir grup, kurban olmaya eğilimli. Her ikisinin de psikolojik sorunları var.

Dolayısıyla, ben bir de kontrast olsun diye bir çocuktan örnek vereceğim. Ben Kahramanmaraş milletvekiliyim. Kahramanmaraş'ın en büyük ilçelerinden biri -merkezden sonra- Elbistan ilçesidir. Elbistan ilçesi Emniyet Müdürü çocuklara hediye veriyor. Hediye verirken çocuklardan bir tanesi hediye almıyor. “Evladım, niye almıyorsun?” diyor. “Efendim, annem bana ‘Tanımadığın insanlardan hediye alma.’ dedi.” diyor ve ısrar edince hüngür hüngür ağlamaya başlıyor ve o çocuğu Emniyet Müdüründen hediye almaya çok zor ikna ediyorlar. Bu da bir başka örnek.

Şimdi, kişilik problemi olmadığı takdirde, kişisel zafiyetler olmadığı takdirde -burada başka doktor ağabeylerimiz de var- açıkçası, değil bir yetişkini, bir çocuğu bile kandırmak son derece zordur. O zaman, İnternet ortamındaki bu kandırmacalar, aynı zamanda kişisel zafiyette uygun bir zemin buluyor. Şimdi, tabii, bu zemini kolaylaştıracak neler olabilir? Şimdi, İnternet’le hiç alakası olmayan suçlar olduğu gibi, tamamen İnternet’le işlenen suçlar da var. İşte, biraz önce bahsettiniz, kredi kartları vesaire veya bir babanın, annenin çocuğunu porno sitelere girmek için teşvik etmesi, hatta birlikte girmesi veya bir babanın çocuğunu sigara içmeye “Gel oğlum, sen de erkek, adam gibi benimle birlikte bir duble at.” falan gibi. Yani bunlar da maalesef -ben aynı zamanda çocuk hekimiyim- çok sıklıkla rastladığımız psikopatolojik durumlar. Dolayısıyla, şimdi, buradan nereye geliyoruz? Buradan şuraya geliyoruz: Esasında birileri suç işleme kararındaysa, birileri de kurban olma eğilimindeyse bizim bunları, bazılarını suç işlemekten men etmek, bazılarını kurban olmaktan korumak adına çok ciddi bir eğitim ortamına ihtiyacımız var. Bunları önceden tespit etmeye ihtiyacımız var. İnternet’teki birtakım saldırgan davranışlardan yola çıkarak, facebook’ta, twitter’da veya birtakım mail mesajlarında ortaya çıkan birtakım spesifik noktalardan hareket ederek bunları tedbiren, proaktif olarak, profilaktik olarak, koruyucu olarak tespit edip, bunlara “Sen bu mesajları niye yazdın arkadaş?” diyebilmemiz lazım.

Dolayısıyla, demek istediğim şey şu: Açıkçası, burada hakikaten sadece “İnternet ne kadar da kötüymüş.” demek gibi bir imkânımız yok. İnternet çok faydalı da olabilir nitekim öyledir. Ama bir şekilde, bu İnternet’e konu olan materyal sonuçta insan, arkadaşlar. İnternet içeriğini üreten de insan, İnternet içeriğinden yararlanan da insan. Üretenin psikopatolojik durumlarının tüketicileri etkilememesi lazım, tüketenin birtakım problemlerinin de burada zafiyet yaratmaması lazım. O zaman, iki tarafı da makul ve mantıklı şekilde kontrol edebilecek bir mekanizmanın kurulması lazım. Bunun da aynen depremi önceden haber veren bir sistem gibi, birtakım saldırgan eğilimleri önceden tespit edip bunlarla ilgili gerekli tedbirleri alabilecek imkânlara sahip olmamız lazım. Ben emniyet teşkilatımızı kutluyorum. Birtakım terör hadiselerinde daha terörist faaliyet başlamadan muhtemel fail adaylarını yakalıyorlar. Niçin? Çok ciddi bir istihbarat var. Fakat biz...

BAŞKAN – Onlar da teknolojinin nimetinden yararlanıyor yalnız, onu da söylemek lazım.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Devamla) – Tabii. Yalnız, bu teknolojinin nimetlerini bizim İnternet ortamına taşımamız lazım. Yani İnternet ortamında suç işlemeye her an teşebbüse hazır birtakım kişilikleri tespit etmemiz lazım. Yani suçun henüz işlenmemiş olması, bunun masumiyetini gerektirmez. Ama burada, bu konularda ben de bir bilgi işlem uzmanı olarak sizlere her türlü desteği vermeye hazırım. Bunlarla ilgili çok önemli yöntemler var. Yani birtakım çok özel yazılımlar var. Bu çok özel yazılımlarla birtakım mail trafiklerinin falan içine girip bunları kelime bazında tarayabilirsiniz. O bakımdan...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Yapıyorlar zaten.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Devamla) – Yapıyorlar zaten ama bizim emniyetimiz yapsın bunu.

Teşekkür ediyorum.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Sayın Başkanım, Sayın Vekilimizin -çok fazla uzatmayacağım ama- bu önemli tespitine katılıyorum. Tabii, alınan örneklerde, yalnız, şunu da belirtmekte yarar var: İnternet aracılığıyla iletişim kurmuşlar. İletişim aracı değişip onlar gene birbirlerini öldürme veya yeme olaylarını yapabiliyorlardı. Fakat oradaki olayda İnternet sadece iletişim aracı olarak kullanılmış.

Size Erzurum’da bir çocuğu öldürmüştü üç dört yıl önce hatırlarsınız...

BAŞKAN – Metin 2 oyunu.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Metin 2 oyunları. Bir profesör arkadaşımız -bizde öğretim üyesi şu anda, o zaman doçentti- aynen şunu dedi... Oğlu vardı -şimdi epey büyüdü oğlu, on yedi yaşında- on iki yaşındaydı o sıra. “Aynen şunu dedi bana: ‘Baba o hak etmişti.’” Öyle demiş arkadaşına, babasına. Bakın, “O çocuk ölmeyi hak etmişti.” İşte, İnternet üzerindeki etkiye bakın. Buradaki, Ankara’daki bir çocuk, o oyunu oynayan onun gibi muhtemelen binlercesi... Ben konu nedir, bilmiyorum; oyunu açmadım da ama aynen öyle ifade ediyor. “Baba o hak etmişti. O artık iyice işi ilerletmişti.” Herkesi demek ki yenmiş oyunda ki çocukların hepsi düşman olmuşlar ve “O hak etti ölmeyi.” diyor. Bakın, işte, bir psikopat adayı olabilirdi. Sonuç olarak bir örnek olsun diye, hatırlatmak için.

BAŞKAN – Sayın Ramazanoğlu, kısa bir cümle...

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Hocam, şimdi, bu kişilik zafiyetleri çok önemli. Bakın, benim çok samimi bir arkadaşım var, kendisi çocuk psikiyatrisi profesörü; dikkat. 2 tane oğlu var. Oğullarından bir tanesi dört yaşındayken -bu kendi gözlemi, bana anlattı- diyor ki: “Baba, bak, ben şu karıncayı öldürdüm.” diyor, karıncayı öldürüyor. Babası, çocuk psikiyatrisi profesörü olan babası da diyor ki: “Oğlum, bak o karıncayı niye öldürdün? Şimdi sen o karıncayı öldürdüğün için o karıncanın çocuğu babasız kaldı; üzülecek, ağlayacak. Sen çocuğunu babasız bıraktın. Karıncayı öldürünce babasız kalan çocuk çok üzülecek.” diyor. “Baba, üzülmesin diye ben onu da öldürdüm.” diyor. Şimdi, buradaki çocukluk psikolojisini görüyor musun? Şimdi, kim bilir bu çocuk nelerden etkilendi ki Hocam, böyle bir konsepti edindi. Üstelik bu çocuk psikiyatrisi profesörünün oğlu. Dolayısıyla, bana ne dedi biliyor musun? “Ya, mum dibine ışık vermezmiş. Ben kendi çocuğuma doğru soruyu sormayı başaramadım. Ben onu bu şekilde ‘Çocuğunu niye

öldürdün? veya 'Babasını niye öldürdün?' demek yerine bunun doğru bir hareket olmadığını anlatıp, dolayısıyla niçin öldürdüğünü doğrudan sorsam daha mantıklı sormuş olurum ve onu irdelsesem daha mantıklı irdemiş olurum.” dedi.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Çözümü direkt önerdiği için diyorsunuz...

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Devamla) – Hocam, o problem çok derin bir problem ama eğitim, eğitim, eğitim.

BAŞKAN – İyi ki profesör arkadaşınız “Ben de üzuldüm.” filan dememiş.

Şimdi, tabii, burada eğitimle ilgili de çok önemli bir not var. Millî Eğitim Bakanlığında katılan değerli uzman arkadaşımız, Hasan Bey notu göndermiş. Millî Eğitim Bakanlığı özel eğitim, rehberlik, danışma hizmetleri 6 bin rehber öğretmenle yedi-on dokuz yaş aile eğitim programında 255 bin aileye -doğru mu söylüyorum?- İnternet ve uyuşturucu madde ve risklerle ilgili eğitim vermiş ve hâlen de devam ediyormuş. Bu çok önemli gerçekten. Bir de Emniyet Genel Müdürlüğüyle beraber yürüttüğü başka bir program var.

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. OSMAN DOLU – Güvenli Okul Projesi...

BAŞKAN – Tabii, bizim kurumlar arası ilişkiyi mutlaka artırmamız gerekiyor.

Sayın balık, buyurun.

SERMİN BALIK (Elâzığ) – Sayın Çevik, Sayın Dolu; çok teşekkür ediyorum sunumlarınızdan dolayı.

Başkanım, şimdi, ben İnternet’i bıçağa benzetiyorum. Bıçak insanoğlunun keşfettiği en lüzumlu araçlardan biri. Hani bıçak olmazsa sebzeyi doğrayamazsınız, eti bölemezsiniz ancak bıçak kullanırken bir insanı öldürebilirsiniz, ölümcül bir alet hâline gelebilir; dikkat etmezseniz kendinize zarar verebilirsiniz, elinizi kesebilirsiniz. İnternet de tıpkı onun gibi bir şey; çok lüzumlu, hayatımızın bir gerçeği -bıçak gibi- ancak eğer dikkatli kullanmazsanız kendinize zarar verebilirsiniz, -elinizi kesersiniz- daha da ileriye giderseniz başka bir insana ya da işte, bu kötü oyunlarla birlikte çocuğunuzun hayatına mal olabilirsiniz. Böyleyken nasıl bıçağı engelleyemiyoruz, bıçağı yasaklayamıyorsak İnternet’i de yasaklama gibi bir şansımız söz konusu değil. Çünkü hepimiz bunun nimetlerinden de işin açıkçası hem teknoloji...

BAŞKAN – “Bilinçli kullanım” diyoruz zaten, yasaklama demiyoruz.

SERMİN BALIK (Devamla) – Hepimiz birden bunun bütün avantajlarını kullanıyoruz.

Benim sormak istediğim şu: Bu, İnternet kafeleri kim denetliyor? Siz ancak ihbar üzerine mi gidiyorsunuz İnternet kafelere? Ya da oraya gittiğinizde, kafelere gittiğinizde mesela ondan önce oynanmış oyunları geri çağırabiliyor musunuz? O sistem aynen bilgisayarlardaki gibi var mı?

BAŞKAN – Polis Akademisi zaten gitmez Sayın Balık.

SERMİN BALIK (Devamla) – Polisler, emniyet güçleri diyelim. Özür, emniyet güçleri efendim. Emniyet güçleri mi yapıyor? Ya da gidiyor musunuz? Ya da gidildi mesela, orada hangi tip oyunlar oynandığı, normal evlerdeki gibi, bu bilgisayardan bakılabiliyor mu? Hangi oyunlara ne kadar girilmiş, bakılabiliyor mu? Ya da oraya çocukların girişi kontrollü mü? Kaç yaşındaki çocuklar girebiliyor? Bunu siz mi kontrol ediyorsunuz? Yalnızca ihbar yapılırsa mı kontrole gidiliyor ya da polis teşkilatı...

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. OSMAN DOLU – Sayın Vekilim...

BAŞKAN – Sayın Dolu, kısa kısa söylerseniz.

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. OSMAN DOLU – Tabii. Çocuk şubeler belli denetimler yapıyorlar, belediyeler de belli denetimler yapıyorlar. Ama hangi oyunların oynandığı konusuysa takip edilebilir bir şey değil çünkü bilgisayarların hepsinde “ghost” denilen farklı yazılımlar var, bilgisayarı açıp kapattığınız anda başa döndürüyor, iz falan kalmıyor. Yani böyle bir durum var. Bilgisayara aç kapa yapıldığı anda geçmiş tamamen siliniyor, böyle bir durum var.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Şimdi, aslında çocuk şubelerin onlarla uğraşacak vakti yok, mümkün değil yetişemez. Polis merkezleri efendim bu konuda denetimle yetkili. Onlar da yaş sınırı sadece, sınırlı yetkiye sahipler, içerik denetimi yapamazlar.

SERMİN BALIK (Elâzığ) – Yani yaş sınırı denetimi mi yapıyorsunuz yalnızca?

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Yaş sınırı dışında... Gider, on sekiz yaşın altında olan varsa tutanak düzenler. Zaten o da ihbarını alırsa...

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Kontrol yok yani.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Hayır, içerik denetimini yapma imkânı yok, hâkim kararı falan gerekiyor bildiğim kadarıyla.

SERMİN BALIK (Elâzığ) – İçerik denetimi yapılamıyor ya da hangi oyunlar oynanıyor bilemiyor.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Sadece yaş sınırı, yaş kontrolü yapılabilir efendim. Polis gidiyor, polis karakolları yani...

SERMİN BALIK (Elâzığ) – İnternet kafelere peki, çocuklar araştırma yapmak için gidiyorlar. Ona nasıl engel olunuyor?

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Girememesi lazım ama giriyorlar kimse arayıp sormadığından.

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. OSMAN DOLU – Sayın Vekilim, şu an pratikte yaş sınırı falan yok. Pratikte yok yani böyle bir şey.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Polise denk gelirse çıkarıyorlar.

SERMİN BALIK (Elâzığ) – Yalnızca denk gelirse...

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. OSMAN DOLU – Mesela şu an sigara da satılmaması gerekiyor ama satılıyor mu? Tabii ki satılıyor. Yani bunun gibi.

BAŞKAN – Filtreleme programı var mı, yok mu; ona bakıyorlar, denetliyorlar değil mi yani kullandıkları filtreleri?

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. OSMAN DOLU – Sayın Vekilim, bakılıyor.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Zorunluluk yok.

BAŞKAN – Var, var; zorunluluk var.

POLİS AKADEMİSİ ÖĞRETİM ÜYESİ YRD. DOÇ. DR. OSMAN DOLU – Sayın Vekilim, bakılıyor, ancak yani kimin baktığına göre değiştiğini biz biliyoruz net olarak. Size daha önce arz etmiştim efendim, biliyorsunuz.

BAŞKAN – Tabii ki.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Karakolda çalışan bir insanın onu anlaması mümkün değil. Bilişim suçlarında da adamımız yok, binlerce kafe var yani.

BAŞKAN – Sayın Şahin, buyurun lütfen.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Sayın Başkanım, ben de katılımcı arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum sunumlarından dolayı. Bir hususa dikkatlerini çekmek istiyorum, özellikle kendileri akademik olarak bunların eğitimini de verdikleri için. Son zamanlarda özellikle kredi kartlarından dolandırıcılık, telefonlar üzerinden dolandırıcılıkta Emniyet Genel Müdürlüğü illerde il bazında veyahut da sıkıntı gördükleri yerlerde, göndermiş oldukları mesajlarla vatandaşları bilinçlendiriyor ve uyarıyorlar. Bu güzel bir çalışma. Bunun özellikle devamını istiyoruz.

Bir de yine aynı nitelikte, nitelikli dolandırıcılık suçunda özellikle İnternet üzerinden ve kredi kartları üzerinden... Son yıllarda, nitelikli dolandırıcılığın 8-10 tane ayrı kolu olmasına rağmen, en önemli istatistiki bilgiler, bu kredi kartları üzerinden yapılan dolandırıcılık ve İnternet üzerinden dolandırıcılık. Buna dair bir istatistik geliştirirlerse ve bunu da yine emniyet müdürlükleri vasıtasıyla veya polis kolejleri vasıtasıyla derslerde de anlatırlarsa bu son derece olumlu olacaktır. Ben de polis kolejlerinde ders gittim. Gittiğimde pratikte bunu arkadaşlarla paylaştığımda çok eğlenceli ve çok da doyurucu gelmişti. Dolayısıyla, bunun bütün polis okullarında da eğitilmesinin uygun olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, başka?

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Bir tek cümle söyleyeyim Başkanım, yani gene...

BAŞKAN – Senin cümlelerin uzun oluyor yalnız.

Sayın Ramazanoğlu, buyurun.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Şimdi, Sermin Hanım'ın temas ettiği noktaya ben teknik yönden bir kolaylık getiriyorum. Sermin Hanım, dediğiniz çok doğru fakat inanın, çocuk polisinin falan İnternet kafeye gitmesine lüzum yok. Bakın, İnternet kafeye desek ki Hocam: “Ey İnternet kafe, kardeşim; bir statik IP alacaksın, bunu da Emniyet Genel Müdürlüğüne bildireceksin. Artı, bir küçük exe programı da senin harddiskinde yüklü olacak.” Bu kadar. Bu exe ve statik IP sayesinde onun ekranını kendi önündeki bilgisayardan her an görebilirsin Başkanım, istediğin an. Bakın, o ekranda ne çalışıyor? İstediğin an, random sistemiyle yani rastgele, herhangi bir şekilde... O zaman bilecek ki İnternet kafeler “Hangi bilgisayarım olursa olsun emniyet bunu canı isterse girip izleyebilir benim ekranımda hangi görüntü var.” Bu kadar basit bir olayı hem zamandan tasarruf, maliyetten tasarruf hem de etkin bir kontrol yöntemi olarak koyabiliriz. Yani bunun altyapısını ben bile kurarım, çok basit bir şey.

Teşekkür ederim.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Efendim, bu konuda detaylı bilgiyi uygulamacılarından almakta yarar var. Çünkü biz Akademiye bunlardan...

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Bunlar çok basit...

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Belki yapıyordur bunlar. İl müdürlüklerimiz birebir ilgilendiği için, muhtemelen dediğiniz gibi böyle bir kontrol...

BAŞKAN – Yarın da Bilişim Suçları Daire Başkanımız gelecek değil mi?

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Onlara her türlü soruyu sorabilirsiniz, işte onlar uzmanı.

BAŞKAN – Bütün şeylerinizi bitirmeyin arkadaşlar, yarına da saklayın.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Bizimki biraz daha eğitim ve araştırma maksatlı.

BAŞKAN – Hocam, buyurun.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Şimdi, son zamanlarda çocukların oynadığı Calliou vari oyunlar var, ufak çocukların oynadıkları. Şimdi, bu oyunlara dikkatli bakılırsa bunların içerisinde mutlaka bir kenarında şiddet içerikli görüntüler var. Ben mesela geçenlerde -benim torun da bu işlerle biraz ilgili- kendim...

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Torun seni yendi galiba oyunda.

REŞAT DOĞRU (Devamla) – Enteresan bir şey, şeyin içerisinde mutlaka şeytani görüntüler var. Böyle, çok farklı görüntüler var oyunun içerisinde. Üç yaşındaki çocuk bakıyor.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Cazip hâle getiriyor efendim.

REŞAT DOĞRU (Devamla) – Orada bu işin içerisine giriyorlar.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Beyni geliştiren, çocuğun algılamasını geliştiren oyunların yanında sizin dediğiniz oyunlar da var.

REŞAT DOĞRU (Devamla) – Güzel oyunların içerisine mutlaka koyuyorlar bir yerine.

POLİS AKADEMİSİ BAŞKAN YARDIMCISI PROF. DR. HASAN HÜSEYİN ÇEVİK – Efendim, “Şirinler” dizisi için, biliyorsunuz, komünal toplum örneği diye, çocukların bilinçaltına yerleştirdiği şeklinde iddialar var. Orada aile yok biliyorsunuz. “Şirinler” dizisi var ya, mavi. Orada bir tane anne var, bir tane dede, baba var, herkes... “Kimin şeyi nerede, belli değil.” deniliyor, iddialar var. Dediğiniz doğru olabilir yani gizli şekilde...

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Ama yani mutlaka... Şimdi, ben onu mesela kendim kare kare durdurdum, bakıyorum. Bazı yerlerinde hakikaten... Hepsinde mutlaka var. Çocuk da böyle dikkatli bakıyor. Üç yaşındaki çocuk televizyonun yanına oturuyor, dikkatle bakıyor. Komşunun bir tanesine gittim, onların da öyle dört-dört buçuk yaşında çocuğu var; o da aynı şekilde bakıyor.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Çocuklar reklamları falan çok seyredeler. Anneler reklamların önüne koyarlar ağlamasınlar diye.

BAŞKAN – Ben de hekim olarak bir ilave yapayım, sonra oturumu kapatalım. Japonya’da yapılan bir araştırmada yüksek volümlü müziğin ve şiddet içeren oyunun iki şeyi artırdığını bulmuşlar. Birisi madde

bağımlılığı, uyuşturucu bağımlılığı; diğeri de epilepsi, yani sara hastalığı. İkisinin de teşvik edici yönleri var. Bunu da bilgilerinize sunuyoruz.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Değerli Komisyon üyelerimiz, yarın saat 13.00'te, Perşembe günü Türkiye Büyük Millet Medisi Bilişim Sergi'mizin açılışı var. Tüm Komisyon üyelerimizi oraya bekliyoruz. Oraya iştirak eden Komisyon üyelerimize TÜBİTAK'ın bir sürprizi olacak, akıllı TC kimlik kartını yani yeni nüfus cüzdanınızı düzenleyecekler yani gerçekten yeni nüfus cüzdanı.

REŞAT DOĞRU (Tokat) – Anında verecekler mi bize?

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Fotoğraf getirmenize de lüzum yok. Medisteki fotoğraflarınızdan alıyoruz birer tane.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Orada yakışıklı değil fotoğrafımız, yeni getirelim.

YILDIRIM M. RAMAZANOĞLU (Kahramanmaraş) – Veya yeni fotoğraf getirebilirsiniz. Öyle de bir sürpriz olacak. Yarın saat 13.00'te tüm Komisyon üyelerimizi bekliyoruz inşallah.

BAŞKAN – Muhalefet üyeleri pek yıpranmamıştır, fotoğrafı değişmemiştir yani.

Çok teşekkür ediyoruz.

Kapanma Saati: 15.35